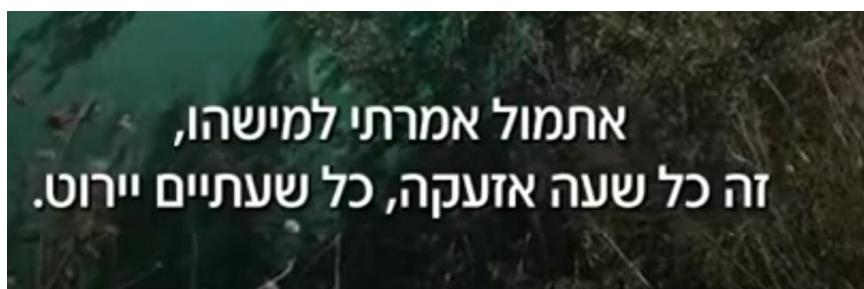

עופר (פושקו) מושקוביץ' ז"ל

יהי זכרו ברוך

גיליון מס' 2921 * ט' ניסן תשפ"ו * 27 במרץ 2026
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

פסח (מה נשתנה)

1. סדר פסח קרב ובא, כבכל שנה, ושוב אני נפגש מחדש ברגשות המעורבים שהוא מחולל בי. ראשית יש משהו מתיש בחלקים גדולים מסדר הפסח. שנית יש בו את השפוך חמתך על הגויים אשר לא ידעוך, שמעצבן אותי בכל שנה מחדש. ולבסוף זהו אירוע שלא החליט עד הסוף מה הוא חוגג בעצם - חירות או סדר.

2. קשה לי גם עם זה שבשנים האחרונות אנחנו הולכים ומתרחקים מן ההוראה רחבת הלב שמופיעה באופן כה חד וברור בספר במדבר: "וכי יגור אתכם גר ועשה פסח ליהוה כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חקה אחת יהיה לכם ולגר ולאזרח הארץ". איפה אנחנו ואיפה ההלכה הזאת שנמצאת היום מושלכת ת"ק פרסה אל מעבר לסמבטיון הרחק מן החברה הישראלית.

3. ולכן כהרגלי בחודש בכל פעם שאני מגלה שיקשה עלי לקפוץ מעל לתהום פעורה בשתי קפיצות, אני הולך ונועץ בחז"ל, שידעו לברוא את הגשר שבאמצעותו אחצה את תהום רבה בלי ליפול ולאבד בתוכה לעד.

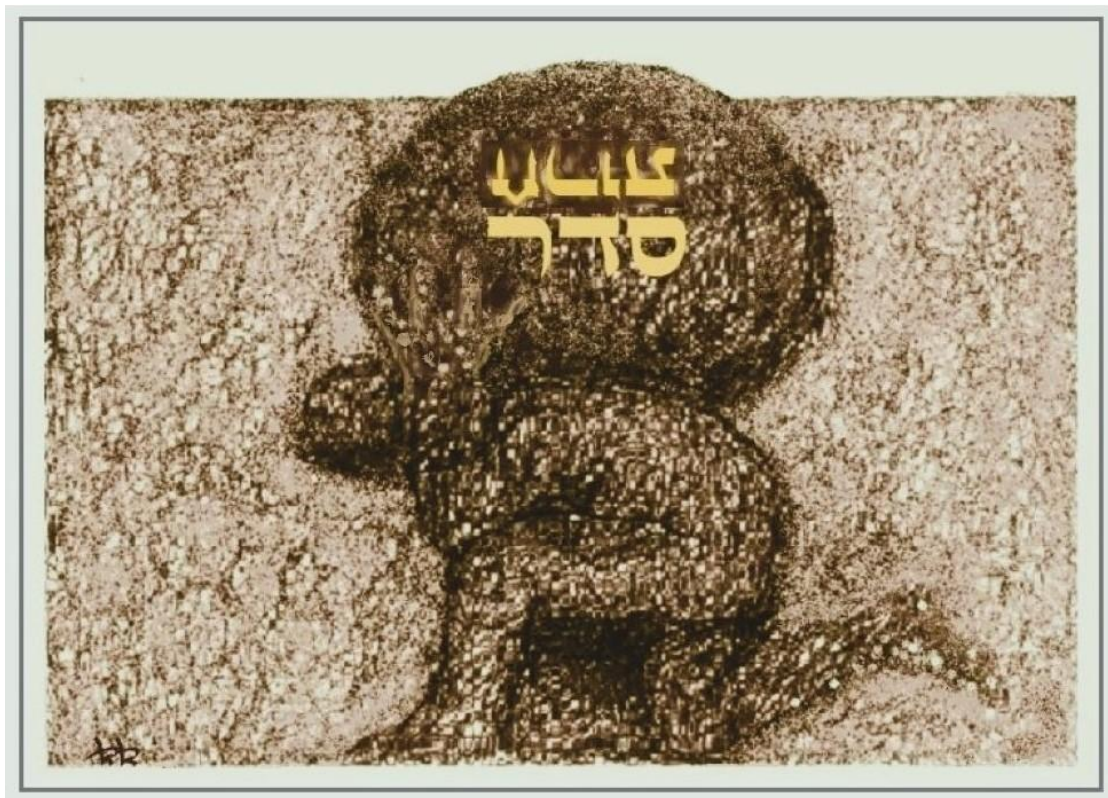
4. פסח

פסח, ארוע קוסמי עצום
של מתח גדול וקשה
בין חרות לסדר.
שני קטבים אימתניים
שאתה נקרע ביניהם בעצמה
רבה בכל פעם מחדש.

והאדם מתיגע בכל שנה
בעמל רב לנתב אותם
ברך לאינטימיות חמה
ומאירת פנים של

אוצרות טללים נפתחים.

"אל תאמר חרות על הלווחות
אמר חרות על הלווחות", נזעקו
חז"ל כאשר חשו בסכנה המסדרת
הקרבה והולכת, ובהגל פיהם המכשף
פרצו לנו את גבולות השמים
באפק ההולך ונסגר של הסדר.

זיכרון מסדר אחר

1. אני זוכר איך ישבתי באשדות עוד בהיותי ילד נרגש ועוטה לבן יחד עם כל
הציבור סביב שולחנות החג בקיבוץ. קירות חדר האוכל כוסו בציורים שביטאו
את השאיפה לחרות במקומות שבהם ישנם על פני כדור הארץ אנשים מדוכאים
עד עפר.

2. לפתע נבקעו השמים מעל לראשנו והמקהלה פצחה ברינת מלאכים: "הגיע
ליל פסח / כל העולם כלו אומר הלל / כי בלילה זה אוצרות טללים נפתחים" ואז
הסדר של יהודה שרת ירד ועטף את כולנו וכל הקהילה כולה שרה והמריאה

בשמי הערב המאפילים למחוזות רחוקים אל ארץ שבילדותי קראתי לה "בצאת ישראל מצרים". ביותר ממובן אחד סדר פסח של ילדותי היה "ארץ לעולם לא" שלי. רק עם משה במקום פיטר פן. והוא חזר אלי בכל שנה.

3. אחד מרגעי השיא של הסדר היה קטע הקריאה "יצאנו לשנות פני העולם" שכתב משה בלינסון, מי שפעם היה רופא, פובליציסט, עיתונאי בעיתון "דבר" והיום הוא בית חולים. בדרך כלל היו ממנים על הקטע את אהרל"ה הדר שהיה מגיע אל המיקרופון וקורא בעוז את אחד הקטעים הנהדרים שאי פעם נכתבו כאן בארץ המיוסרת הזאת:

4. יצאנו לשנות פני העולם | משה בלינסון

"יצאנו לשנות פני העולם, לשים קץ לשעבוד אדם באדם.

מתי נולדנו? בשעה שניצוץ כבוד ראשון הוצת בלב העבד המושפל הראשון נגד משפילו.

אנו לא ננמיך את הדגל עד בוא היום, והיה דגלנו לדגל החברה המשוחררת, עד יקום האדם במלוא קומתו, ויתגלה לעין-כל כאור הנצחים הצפון בו, כשדעתו רחבה ולבו טהור וידינו נאמנות וחייו חופש וצדק. אין לא עבד עברי ולא עבד כנעני, לא שחור ולא סיני. וכבודו של כל אדם ראש פינה הוא לחברה הנגאלת. בוא יבוא היום ההוא".

5. היום החברה הישראלית וויתרה על השאיפה לגאול את האדם. זוהי חברה שמדברת הרבה על "ביחד" ועל "אחדות", אך למעשה זוהי חברה שבזה לעני ולחלש. ואם אפשר גם רומסת אותו. פעם הייתה פה ארץ חמדת אבות. היום נשארנו עם מכונת הרעל והתפוררות הדמוקרטיה. ואולי בעתיד, כן אולי בעתיד, זה עוד יהיה אחרת.

מה יפית האביב בשדה באחו

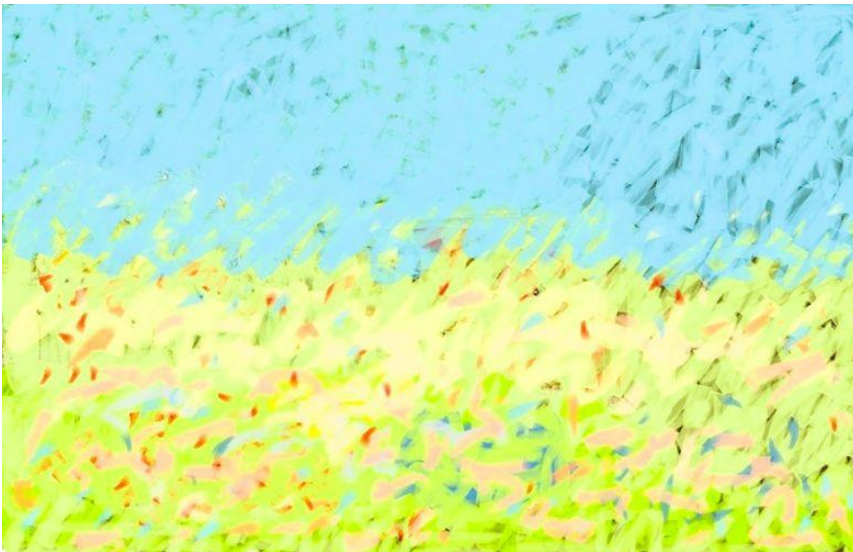
האביב בארץ הוא העונה הקצרה ביותר ביקום. הוא אורך אולי חמישה ימים. יומיים לפני סדר פסח ויומיים לאחריו. אבל מה, הוא נותן מופע מרהיב כל כך בחמשת הימים בהם מופיע הוא בכל תפארתו עד שהזיכרון נוצר את חמשת הימים האלה במשך כל הימים בהם נמשכים כבשני הקיץ. השנה, באופן יוצא דופן יחסית, הוא נקטע לפתע בחורף שחזר בכל עוזו.

מה יפית האביב | מילים יוהן היינריך פוס בשנת 1789 | תרגם יוסף אחאי

מה יפית, האביב!
בשדה, באחו,
הציצים יפרחו:
צהלת חיים סביב
מה יפית, האביב!
מה נעמתי, האביב!

מה יפית, בקר אור!
כל ענף, כל עשב,
יגמעו טל כסף,
ישתו טל, יפיצו מור
מה יפית, בקר אור!
מה נעמתי, בקר אור!

מה יפית, העולם!
ים דגן פתוח,
יה גלים ברוח,
ומאירים פני אגם.
מה יפית, העולם!
מה נעמתי, העולם!

• שאגת הארי

הימים חולפים, המלחמה לא עוברת, והמלחמות מתערבבות אלה באלה. אני מנסה לזכור מתי זה היה ששכבתי לצידי הכביש כשנפלו טילים, זה היה בצוק איתן לפני 12 שנים. אני מנסה להיזכר מתי הייתי כלואה בבית, אה... זה היה בקורונה, לפני 6 שנים, והכל נראה כמו מלחמה מתמשכת.

את השגרה המשעממת הזאת טוב לשבור במפגש, במיוחד שיש בו עכשיו ממד תקני, מואר ונעים. הערב נכנסנו אליו פעמיים, 18 אנשים, וכמו שנאמר על בית המקדש "איש לא אמר 'צר לי המקום'".

• עתידו של מועדון המפגש?

בימים אלה אנחנו נערכים לגבי המשך הפעלת המפגש והשירות שהוא ייתן לאוכלוסייה המבוגרת שלנו. בשבוע שעבר התקיימה אסיפת "באי המפגש" ובו הוצגו השינויים שמוסדות המדינה והמועצה האזורית שינו את התקציב ואת ההנחיות להפעלת המפגש. הדיון עדיין לא הסתיים, והוא חוזר אל "צוות החשיבה של המפגש" אשר, בהרבה עבודה והשקעה, מנסה ל"רבע את המעגל" ולתת מענים לכל המשתמשים, במסגרת התקציבים שיהיו לנו. אני רוצה להודות למירי נחשתן ולדליה זלצברג אשר משקיעות הרבה מאמצים ומחשבה בנושא. זאת ההזדמנות לאחל לדליה החלמה מהירה ורפואה שלמה, וחזרה מוחלטת לניהול המפגש.

ברגע זה, נרשמו כבר קרוב ל 60 מבוגרים בני 65+, רובם למסלול המלא שכולל בתוכו את מסלול המינימום (50 ש' לחודש). אני רוצה לומר משפטים ספורים על מסלול המינימום: מועדון המפגש הוא פנינה שמעטים כמוה קיימים בקיבוצי האזור ובאזורים אחרים. החשיבות של מועדון המפגש היא בכך שהיא ביטוי חזק לתחושת הערבות ההדדית שלנו. בסכום של 50 ש' לחודש, אנחנו מצהירים שהמפגש חשוב לנו, גם אם כרגע אני כמעט לא משתתף בפעילויות. אני תורם 50 ש' לחודש, על מנת שהמפגש יתקיים. הסכום הזה הוא נוסף להשתתפות הקיבוץ בתקציב המפגש, ובנוסף לסבסוד המדינה, שקוצץ מאד, ושגם כרוך במחויבויות שיש אנשים רוצים או אינם יכולים לקחת על עצמם.

דרך נוספת להסתכל על המנוי הבסיסי, היא לראות בו מעין כרטיס מועדון, שמאפשר לך כניסה למקום (וגם להשתתף בהרצאות, בחגיגות, בימי ההולדת, וליהנות מכוס קפה, תה או תה צמחים ועוגייה בכל פעם שאתה נכנס).

• ומעניין לעניין באותו עניין: מועדון המפגש בזמן המלחמה

ביום רביעי שעבר התקיימה במועדון המפגש תכנית נחמדה שלקחה אותנו לחדר בריחה "גנבו לנו את המדינה" על רשמיה מאותו הערב, כתבה המנחה החמודה מקיבוץ פרוד, עינת.

הדרך להרים את המורל לוחי קיבוץ כפר הנושא שבגליל העליון הייתה רצופה בהתראות צבע אדום לפני, תוך כדי ואחרי.

עצירה ראשונה בכביש 10 דקות לפני שהגעתי אליהם. הכי מפחיד זה אזעקה בכביש עבורי. חוסר אונים טוטאלי.

עוצרים בצד ו...?

מקווים לטוב.

התחלנו את משחק הבריחה הישראלי "נעלו את המדינה".

המשחק בריחה הפך לצערנו למציאות ומצאתי את עצמי בורחת בין האזעקות.

אני נהנית לראות אותם מתקבצים כל קבוצה, מתכופפים יחד לשולחן לקרוא ולפתור את המשימות בריכוז מלא. בכל אחת מהמשימות יש קאץ' מיוחד והם פשוט מקסימים ביחד והצחוקים שלהם.

ואז היא הגיעה בקול תרועה.

אזעקה.

נכנסים כולם לממד הצמוד.

חלקם לא מותירים את הדפים מאחור וממשיכים בנחישות לפצח את החידות שנותרו להם.

יוצאים מהממד.

שום הפסקה שלא הזמנו או מרק חם וסלטים שווים לא עוצרים אותם מלפתוח את התיבה הקסומה ולהנות מהאוצר המתוק.

חוזרת הביתה, הפעם נכנסת לממד עם המשפחה, והלילה ארוך במיוחד. לא נותנים לישון פה ברצף.

תודה לכם ותיקי כפר הנשיא המקסימים על שיתוף הפעולה וקבלת הפנים החמה ותודה שוב ושוב לנועה ולוותיקי הגליל שצועדים איתי יחד בקדוונה ובכל המלחמות הרבות ודואגים לוותיקי הקיבוצים בגליל בתשומת לב מחממת.

• סדר פסח תשפ"ו

ברגעים אלה נראה שרוב סדרי הפסח, הקיבוציים והפרטיים יהיו השנה הרבה יותר מצומצמים. למרות החוויה המשפחתית ואכילת מטעמי הפסח, ממש לא כדאי להסתכן בגללם, רק שלא נשכח לומר "לשנה הבאה בשגרה".

• ALS

מחלה אכזרית, וחשוכת מרפא, נכון לזמן הזה, תקפה לאחרונה שני אנשי תקשורת מוערכים: משה נוסבאום מערוץ 12, שאצלו נפגעה יכולת הדיבור, ואורן נהרי, האנציקלופדיה המהלכת אשר אצלו נפגעה המערכת המוטורית. בראיון אמיץ וכן, סיפר אורן נהרי על מחלתו לרוני קובן, וזמן קצר אחר כך נפרד ממאזינו וצופיו הרבים. אורן נהרי החליף את יצחק נוי במסגרת הזמן הפופולרית של רשת ב' בשבת בבוקר, שעה אחת של חדשות העולם, ושעה אחת של תכנית שנהרי יזם, "שנה בשעה": כל שבת נזכרים בשנה אחת שהייתה במאה העשרים, החל משנת 1901.

בכל תכנית כזאת סוקרו הארועים המדיניים, המלחמות, ארועים חברתיים חשובים, ספרים וסרטים מפורסמים מאותה השנה וגם השירים שהיינו שרים אי אז.

לקח לנו הרבה זמן להתאבל על חסרונו של יצחק נוי ז"ל, שבכל שבת הביא מומחים שדנו בנושא חשוב ולפעמים גם שנוי במחלוקת (כמו למשל: האמנם אמר טרומפלדור לפני מותו: טוב למות בעד ארצנו?).

לקח הרבה זמן לכאן 11 למצוא מחליף ראוי למשבצות של יצחק נוי, הלא הוא אורן נהרי, וגם הוא הולך מאתנו. מפעם לפעם אני מקשיבה לפרקים ששודרו בתכנית שנה בשעה באפליקציית הספוטיפיי, עצוב לדעת שלא יהיו עוד פרקים.

עד כאן לשבוע הזה, מאחלת לכולנו חג חירות שמח.

תמר וולפין

ואלה תולדות הצריף...

עם סגירת חנות היד השנייה בצריף הישן, מן הראוי לתת לו כבוד, כמי שליווה את ההיסטוריה של הקיבוץ כמעט מההתחלה. הוא שימש בנאמנות בתפקידים רבים ושונים, החל מהחשוב ביותר - שמירה על הילדים.

צריף היד השנייה ("פעוטון" 468) נחנך במרץ 1950, ובארבעת חדריו גרו הילדים הפעוטים.

ביוני 1954 כבר עברו חלק מהילדים לבתי קבע, והוקמו מתפרות לבגדי ילדים וחברים בשני החדרים הדרומיים. בשני הצפוניים נשאר פעוטון / גנון.

במרץ 1957 החצי הצפוני שיכן זמנית בית תינוקות.

מינואר 1958 שימש כל הצריף מתפרות. חציו הדרומי - מתפרת חברים, הצפוני - מתפרת ילדים. במרץ 1962 הפך החצי הדרומי לחדר חולים (איזולציה), בניצוחה של רודה.

בינואר 1963 הפך החדר הדרומי לחנות נעליים, והשני מדרום - לזיג-בוקס.

ב-1964 בחדר הדרומי הוקם אולפן צילום (של דוד קולט), ובשני מדרום - חדר סריגה (של רותי מרכס ורותי ג'קסון).

ב-1975 קיבל אולפן הצילום את שני החדרים הדרומיים, וחדר הסריגה עבר לחדר הצפוני (מתפרת הילדים צומצמה לחדר אחד).

ב-1988 קיבל אולפן הצילום גם את החדר השלישי, והפך לסדנת צילום שהעביר דוד קולט לתלמידי **אולפן אורן** - אולפן לעברית ולאומנות. בחדר הצפוני נשאר חדר הסריגה.

בסוף 1989 הפך החצי הצפוני ל"המרכז הזרוק", בהתנדבות של חברות מסורות. שמו שונה ל"יד שנייה" כעבור שנה, ואין ספור בגדים וחפצים מצאו שם בית חם במחיר סימלי, לתועלת כדור הארץ והתקציב.

במרץ 2026 נסגרה חנות היד השנייה עקב סכנת קריסה במבנה.

מוגש באדיבות הארכיון – בזכות רשומו המדוקדק של המייסד, יצחק עדר

פִּינַת הַהֶנְצָחָה / דוּד אֵלֶּיךָ

אריה בך ז"ל - (23/7/1973 - 11/6/1921)

אריה, אף הוא חבר בקבוצת המייסדים של כפר הנשיא. לקיבוץ הגיע בדרך ארוכה: לונדון, חוות-אידר, הבונים, חדרה וכפר הנשיא.
אריה היה בין הספרנים הראשונים של הקיבוץ ובכלל נהג לקרוא הרבה ועקב כך היה גם בעל ידע נרחב בתחומים שונים. אריה זכור בעיקר עקב עבודתו כסנדלר. אישית אני זוכר את אריה כשובב לא קטן וסביבו תמיד היו חיוכים. אדם בהחלט אינטלגנטי ומשרה אוירה טובה סביבו. כך גם ייזכר.

<https://khbbm1.wixsite.com/1973-01>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

שירי מלחמה

לא תיקחו לי את הארץ / נעים חורב

לא תיקחו לי את השקט
לא תיקחו לי את הנוף
נצטרך למצוא את השמש
כשהצל הזה יחלוף

לא תיקחו לי את הרוח
לא תיקחו את השפה
האדמה רוצה לנוח
האדמה כבר עייפה

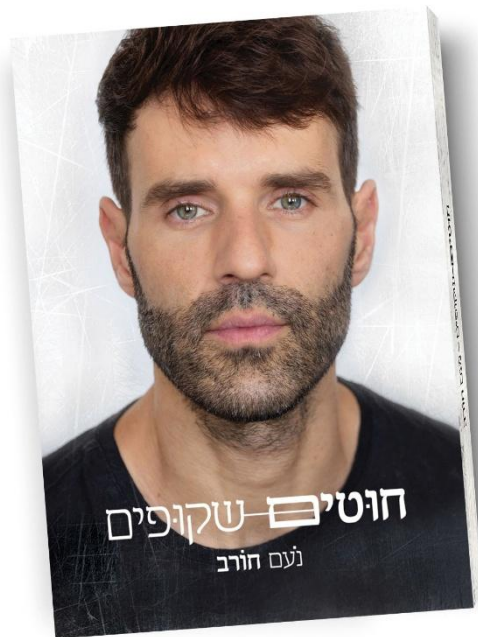
לא תיקחו את הבידח
את החלום המפוכח
גם בארץ המובטחת
שום דבר אינו מובטח

לא תיקחו את גן העדן
שזורם לי בורידים
מדינה של אור ואבן
תשמרי על הילדים

לא תיקחו לי את הארץ
כי מגיע לה יותר
אל תשבו בצד בשקט
כשהבית פה בווער

לפעמים אני בורח
אבל אף פעם לא עוזב
לא תיקחו לי את הארץ
שאני כל כך אוהב.

(מתוך הספר "חוטים שקופים")

סיפור לשבת

הבית החדש שלי

הייתי בטוחה שאני בדרך לבית אבות, אבל מה שראיתי כשפקחתי את עיניי הותיר אותי ללא מילים.

המילים של בתי עדיין הדהדו באוזניי: "מחר אנחנו לוקחים אותך למקום שיהיה לך טוב ונוח". המילים נאמרו ברכות - כמעט בחביבות הייתי אומרת - אבל מאחוריהן היה משהו קר וסופי. היא דיברה איתי על זה כבר פעמים רבות בעבר - שלא טוב לי להיות לבד. בית אבות הוא בדיוק המקום שמתאים לאנשים בגילי ובמצבי.

אחזתי בתיק שלי חזק ככל שיכולתי, אצבעותיי ננעצות בידיות השחוקות כשיצאתי מהבית שלי בפעם האחרונה. נפרדתי בלב מהצמחים שגידלתי באהבה. לא אמרתי מילה. גם לא אמרתי כלום בלילה הקודם, כשהחלטה התקבלה. מה כבר היה להגיד? הכול היה ברור עד כאב.

בתי ארזה כמה חפצים שחשבה שאני צריכה. העבירה את המזוודה לתא המטען של המכונית, וביקשה שאהיה מוכנה למחרת בבוקר.

בגיל שבעים ושמונה, כבר לא ציפיתי לכלום. לא להפתעות. לא לחמימות. כנראה מה שמחכה לי מעכשיו הוא רק חדר שקט, קירות לא מוכרים, ושגרה יומית שנקבעת על ידי אנשים שלא יודעים עלי דבר.

הרגשתי את זה מגיע במשך שבועות. ראיתי את המבטים העייפים של ילדיי. הלחישות השקטות שהם החליפו ביניהם, האנחות הכבדות כשביקשתי עזרה לעשות דבר כזה או אחר. כבר השלמתי עם זה. זה היה סוף החיים שהכרתי. הכנתי את עצמי, נפרדתי מהבית שלי, מההרגלים שלי, מהתחושה שאני עדיין חשובה למישהו. אבל באותו בוקר, כשיצאתי מהמכונית, הכול השתנה.

נסענו בשתיקה, לא הרבה. מרחק די קצר למעשה. כשנעצרנו, מולי עמד בית שלא זיהיתי. בפתח נתלה שלט לבן עם בלונים שעליו נכתב: "ברוכה הבאה הביתה!"

קפאתי. הייתי בטוחה שיש כאן טעות. בתי אבות לא מקבלים כך דיירים חדשים. זו יכולה להיות רק טעות, או בדיחה אכזרית.

ואז ראיתי אותן. שתי דמויות קטנות יצאו למרפסת. אחת מהן רצה ישר לעברי
 וחיבקה את רגליי. "סבתא! בואי, זה הבית שלנו עכשיו! בואי, חיכינו לך!"

זו הייתה אמילי, נכדתי. עיניה נצצו, ובמבט שלה היה הכול - רוך, געגוע וסוג של
 אהבה שסוף סוף מתממשת.

"את הבנת את זה, סבתא? את לא הולכת לבית אבות," היא לחשה, עוטפת
 אותי בזרועותיה הקטנות. "את נשארת כאן. איתנו. זה הבית שלך עכשיו".

עמדתי שם, לא מסוגלת לזוז. הברכיים שלי היו חלשות. אני לא זוכרת שאי פעם
 הרגשתי משהו כזה קודם. הכרת תודה אמיתית. טוב לב אמיתי. סוג של אהבה
 שאתה מפסיק לצפות לה... אהבה שחשבת שכבר לא רלוונטית בשבילך.

הבת שלי שמרה הכול בסוד. הם קנו בית חדש, קרוב לשכונה שהכרתי, שלא
 אצטרך להתרגל למקום זר. הם שיפצו אותו. הם הכינו יחידת דיור מיוחדת
 בשבילי. כזאת שגם שומרת על פרטיותי, אבל גם שמה אותנו ביחד על מלא
 מלא.

לא היה גבול לאושר שלי באותו יום. וגם בימים שבאו אחריו.

עיבוד מאנגלית לעברית – חמדה גלעד ©

